

Ajutoortoqartillugu nunatsinni tusilartut sms-ikkut 112-imut kalerriisinnaalernissaat anguniarlugu Naalakkersuisut peqquneqarnissaannik Inatsisartut aalajangiiffigisassatut siunnersuut

(Inatsisartunut ilaasortaq Doris Jakobsen, Siumut)

Akissuteqaat

(Ineqarnermut, Attaveqarnermut Angallanermullu Naalakkersuisoq)

Siullermeerinnineq

Aalajangiiffigisassatut siunnersuummut, tusilartut sms-ikkut 112-imut attaveqarsinnaalernissaannut tunngassuteqartumut qujavunga.

EU-mi aaqqissuussinernik taamaattunik atuutsitsilernissap pilersaarutigineqarnera apeqqummut tunngaviuvoq, tassani nunat arlallit maannamut tusilartunut periarfissamik taamaattumik atuutsitsilersimallutik.

Aallarniutigalugu eqqumaffigineqassaaq – assersuutigalugu Danmarkimi pisut parlattuanik – kalerrisaarisarfimmik 112 aqputigalugu nunami maani innuttaasunut tamanut sullissisinnaasumik atuuttoqanngimmat. Taamaakkaluartoq GSM-imik atuisut nunanit allaneersut najukkap avataaniitillutik Kalaallit Nunaanniinnerminni oqarasuaatiminnit angallattakkamit 112-imut ikiortissarsiorlutik sianersinnaanissaasa qulakkeernissaanut TELE-p pisussaaffeqarnera, 112-imut sianersinnaanermut pissutaavoq. Taamaattumik 112-imut taamaallaat oqarasuaammit angallattakkamit sianertoqarsinnaavoq, oqarasuaammit nalinginnaasumit sianertoqarsinnaanani. TELE-p aamma piffissap ingerlanerani sullissisutip taassuma nunami maani nammineq sullitaminut neqeroorutigisimavaa aammalu ullumikkut Aasianni sinerissamut raatiu aqputigalugu oqarasuaatinit angallattakkanit kalerrisaariisarfik 112 ingerlatalugu. Kisiannili tassa kalerrisaarisarfivimmik assersuutigalugu politiinut ingerlaannartumik attaveqartitsisinnaasumik soqanngilaq.

Unammilligassaq alla tassaavoq sms atorlugu attaveqaatip nalinginnaasup ajornartoornermi sianerermut atatillugu atorsinnaasunngorlugu aaqqitaannginnera.

Aaqqissuussaq atuutsinneqalissappat taamaalilluni apeqqutit ajornartorsiutillu arlallit isummerfigineqarnissaat pisariaqarpoq:

Siullermik teknikkikkut unammilligassartaqarpoq:

- SMS-imik sullissinermi nalinginnaasumi nassiussap apuutsinnissaa aammalu nassiussap apuutsinnissaanut piffissap siviussusaa qulakkeerneqarsinnaassasoq eqqarsaatigineqarsimanngisaannarpoq, kisiannili 112-imut sms-ersinnaaneq atuutsinneqalissappat aaqqissuussap 100 %-imik teknikkikkut ingerlatsinermi qularnaatsuunissaa pisariaqarpoq.
- Tamatuma saniatigut sms nunap sumiiffianit suminngaaniit nassiussaansersoq sumiissusersissallugu teknikkikkut annertuumik ajornakusoorpoq.

Aappassaattut kalerrisaarisarfimmut tunngatillugu unammilligassartaqarpoq:

- Taamaalilluni aalajangerneqartariaqarpoq Aasianni sinerissamut raatiu sulitassaassanersoq sianernernik tiguisartussa?
- Aalajangerneqartariaqarpoq, SMS akineqarsinnaassanersoq? Naqinnerit 160-iinnaat atorlugit siumut utimullu attaveqatigiinnissaq killeqarpoq.

Pingajuattut isumaliutersuutigineqartariaqarpoq sullississut tusilartuinnarnut atuutissanersoq imaluunniit innuttaasunut tamanut atuutissanersoq?

Teknikkikkut SMS-imik sullississut ineriartortinneqarsinnaavoq, kisiannili – matuma siuliani oqaatigineqareersutut – inerisaanissaq, ilisimasaqarnissaq atortunillu nutaanik inerisaanissaq pisariaqartussaavoq.

Apeqquq tunngavigalugu atorfilittama Danmarkimi Inuussutissarsiornermut Aqutsisoqarfik attaveqarfigaat, taannalu ilisimatitsivoq Danmarkimi politiit sms atorlugu nalinginnaasumik attaveqarfigineqarsinnaanngitsut, kisiannili tusilartut Danske Døves Landsforbund (Tusilartut kattuffiat) imaluunniit najukkaminni tusilartunut sullissivik aqputigalugit pisariaqartitsinertik apeqquteqarnertillu malillugu oqarasuaammut normumik isertukkamik tunineqarsinnaasartut, ajornartoornermi sms-imik nassiussisinnaalersitsisumik, kalerrisaarisarfimmit atuarneqarsinnaallunilu akineqarsinnaasumik. Normu isertuussatut pigineqarpoq, atornerlunneqarnissaa pinngitsoorniarneqarluni.

Danmarkimi kalerrisaarisarfimmut sms-imi allassimasussaavoq kinaanerluni, qanoq pisoqarsimanersoq aammalu sumi pisimanersoq. Tassalu kalerrisaarisarfimmi sulisut nalinginnaasumik pisartutut naliliisarput qanoq ikiortariaqarneq pisariaqartinneqarnersoq. Tassunga atatillugu ajornartorsiutitut taaneqarpoq Asiaat Raatiua kalerrisaarisarfiviunngimmat, politiinut ingerlaannartumik attaveqartitsisartuq.

Taamatuttaaq atorfilittama Innarluutillit Pillugit Ilisimasaqarfik Siunnersuisarfutigisoq (IPIS) attaveqarfigaat, taannalu ilisimatitsivoq suleriaatsinik imaluunniit periaatsinik ullumikkut tusilartunik ajornartoornermi sianertitsisinnaasunik pilersitsisoqarsimanngitsoq. IPIS-ip tikkuarpaa tamatumunnga nuna tamakkerlugu kalerrisaarisarfimmik pilersitsisoqarsimannginnera ilaatigut pissutaasoq. Tusilartuugaanni ajornartoornermi taamaalilluni inunnit allanit ikiorneqarnissaq annertuumik pinngitsoorneqarsinnaanngilaq.

Oqaatigineqareersutut tassa teknikikkut aqqiinnissaq pisariitsoq kisimi pineqanngilaq, kisiannili kalerrisaareriaatsitsinnik tamarmiusumik aqqiissusseqqinnissaq pineqarluni, taamaattumik sullississutip taassuma pilersinneqarnissaanut piareersaalluni annertuumik suliaqarnissaq kiisalu aningaasalersuutissat pisariaqartut pissarsiarinissaat pisariaqarput.

Naalackersuisut siunnersuut iluarisimaarpat, aammalu siunnersuuteqartutuulli isumaqarlutik tusilartut oqinnerusunik atugassaqartinneqarnissaat aammalu innuttaasutut allatuulli periarfissaqarnissaat pingaaruteqartoq. Kisiannili aqqiissutissaq siunnersuuteqartup siunnersuutigisaa Kalaallit Nunaanni imaaliallaannaq atuutsinneqalersinnaanngilaq.

Taamaattumik aalajangiiffigisassatut siunnersuutip ataatsimiititaliamit suliarineqarnissaa, taamaalilluni ataatsimiititaliaq immikkoortup aappassaanneqarnissaanut allannguutissatut siunnersuummik suliaqassasoq Naalackersuisunit kaammattuutigineqarpoq. Tusilartut ajornartoornerminni ikiortissarsiorsinnaanissamut periarfissinniarlugit Naalackersuisut qulakkeereqqullugit ataatsimiititaliamit peqquneqarnissaat Naalackersuisut allannguutissatut siunnersuuteqarnermikkut kissaatigaat. Kiisalu teknikkimut aningaasaqarnermullu sinaakutissat maannakkut atuuttut iluanni kiffartuussinerup pitsanngortinneqarnissaa Naalackersuisut kissaatigaat. Tamanna pissutigalugu suliap ataatsimiititaliami

suliarineqarneranut atatillugu Naalakkersuisut aamma ataatsimiititaliap akornanni ingerlaavartumik oqaloqatigiittoqarnissaa Naalakkersuisunit kaammattuutigineqarpoq.

Taamatut oqaaseqarlunga siunnersuut Inatsisartuni suliassanngorlugu tunniuppara.